

Handläggare
Susanne Edner
Telefon: 08-50833639

Till
Utbildningsnämnden
2025-01-23

Stockholms stads handlingsplan för arbete mot rasism

Remiss från kommunstyrelsen, KS 2024/1035

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Handlingsplan för arbete mot rasism” till utbildningsnämnden för yttrande. Stockholms stads handlingsplan mot rasism är kopplad till stadens program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet). Stadens arbete mot rasism ska vara en naturlig del i alla människors lika värde och riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

Normkritiskt arbete, arbete mot rasism och våldsprevention är idag högt prioriterade områden i stadens skolor. För att stötta skolorna i detta arbete har förvaltningen sedan flera år en centralt placerad samordnare. Utbildningsförvaltningen har även flera pågående och planerade insatser inom de områden som handlingsplanen berör.

Förvaltningen ser en risk med att intentionen med ett samlat program försvåras av att viktiga frågor delas upp i flera handlingsplaner. Förvaltningen vill även framhålla att det kommer att krävas ökade resurser och medel för att kunna möta upp den kraftigt höjda ambitionsnivån som finns inom ramen för MR-programmet och handlingsplanen mot rasism. En så omfattande handlingsplan, som det förslag som nu är ute på remiss, anser utbildningsförvaltningen behöver kompletteras med en konsekvensanalys kring förslagets ekonomiska och administrativa påverkan för verksamheterna.

Utbildningsförvaltningen
Grundskoleavdelningen

Hantverkargatan 2F
Box 22049
104 22 Stockholm
Växel 08 508 33 000
Fax
registrator.utbildning@edu.stockholm.se
<https://start.stockholm/>

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ”Handlingsplan för arbete mot rasism” till utbildningsnämnden för yttrande.

Stockholms stads handlingsplan mot rasism är kopplad till stadens program för de mänskliga rättigheterna (MR-programmet). Stadens arbete mot rasism ska vara en naturlig del i alla människors lika värde och riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser.

Målet med handlingsplanen är att stadens verksamheter ska vara fria från alla former av rasism. Handlingsplanen fokuserar särskilt på afrofofi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer, men tar upp alla former av rasism.

De tre utvecklingsområdena i handlingsplanen svarar mot MR-programmets olika fokusområden om kunskap och information, välfärd och service samt delaktighet och inflytande. De identifierade utvecklingsområdena för staden är att öka kunskapen om rasism och diskriminering, motverka att barn och unga utsätts för rasism samt att stärka samverkan med civilsamhället i arbetet mot rasism.

Under varje utvecklingsområde följer aktiviteter som syftar till att utveckla redan existerande processer utifrån ett antirasistiskt perspektiv samt att påbörja nya arbetssätt för att förebygga och motverka rasism och främja inkludering.

Utbildningsnämnden ska utifrån handlingsplanen och stadens budget formulera egna mål och aktiviteter som ska bidra till att öka kunskapen om rasism med särskilt fokus på afrofofi, antisemitism, antiziganism, islamofobi och rasism mot samer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen, avdelningen för ekonomi och styrning samt avdelningen för personal och kompetensförsörjning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 14 januari 2025. Funktionshindersrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 15 januari 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen vill inledningsvis understryka vikten av att alla elever i stadens skolor ska växa upp utan att vara utsatta för rasism eller rasistiskt våld. Normkritiskt arbete, arbete mot rasism och våldsprevention är högt prioriterade områden i stadens skolor

och på central förvaltning. För att stötta skolor i detta arbete har utbildningsförvaltningen sedan flera år en centralt placerad samordnare. Förvaltningen har även flera pågående och planerade insatser inom de områden som handlingsplanen berör. Skolor har redan uppdraget att motverka alla former av rasism och stå upp för den värdegrund som formuleras i skollag och läroplaner. Normkritik är ett förhållningssätt som har till syfte att synliggöra och granska vilka privilegier och normer som råder i en grupp eller i ett samhälle och motverka fördomar och stereotypa tankar om hur vissa individer eller grupper bör vara.

Utbildningsförvaltningen skulle gärna se att begreppet ”mobbing” i handlingsplanen kompletterades med begreppen ”kränkande behandling” och ”trakasserier vid upprepade tillfällen”. Detta då begreppet mobbing inte förekommer i skolans styrdokument. Förvaltningen vill också lyfta fram vikten av att beskriva begreppet ”vardagsrasism” i handlingsplanen. Begreppet ”vardagsrasism” kännetecknas av att all dagliga situationer omvandlas till rasistiska situationer, genom språkbruk och beteenden i vardagliga situationer.

Fortsatt beskrivs det i handlingsplanen att utbildningsnämnden i samråd med kommunstyrelsen ska genomföra kunskapshöjande insatser för medarbetare i skolan, för att motverka rasism. Utbildningsförvaltningen skulle gärna se att kunskapshöjande insatser för medarbetare organiseras likartat för de förvaltningar i staden som har en direktkontakt med barn och unga, för att på så sätt få ett sammanhållet arbete mot rasism i staden.

I det nya MR-programmet beskrivs att staden i nästa steg ska samla arbetet med de mänskliga rättigheterna, i ett och samma program. MR-programmet ska kompletteras med ytterligare fem handlingsplaner och förvaltningen har svårt att överblicka omfattningen av detta arbete. Utbildningsförvaltningen vill säkerställa att handlingsplanen blir det stöd som är tänkt i arbetet att motverka rasism i stadens skolor och verksamheter. Förvaltningen ser en risk med att intentionen med ett samlat program försvåras av att viktiga frågor delas upp i flera handlingsplaner, till exempel handlingsplan mot rasism, handlingsplan för nationella minoriteter och urfolks rättigheter och handlingsplanen för romsk inkludering. Förvaltningen ser ett behov av en övergripande strategi för att tydliggöra hur de fem handlingsplanerna hänger ihop. Handlingsplanen mot rasism har också nära kopplingar till flera av stadens övriga styrdokument, däribland riktlinjerna i arbetet mot våldsbejakande extremism och Stockholms stads personalpolicy.

Förvaltningen vill även uppmärksamma behovet av ökade resurser och medel för att kunna möta upp den höjda ambitionsnivån som finns inom ramen för MR-programmet och handlingsplanen mot rasism. En så omfattande handlingsplan, som det förslag som nu är ute på remiss, anser utbildningsförvaltningen behöver kompletteras med en konsekvensanalys kring förslagets ekonomiska och administrativa påverkan för verksamheterna.

Utbildningsförvaltningen välkomnar avslutningsvis att kommunstyrelsen får uppdraget att leda och samordna det fortsatta arbetet och stötta utbildningsnämnden med kunskapsunderlag och andra kunskapshöjande insatser.

Konsekvenser för barns rättigheter samt jämställdhetsanalys
Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs av kommunstyrelsen i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Stockholms stads handlingsplan mot rasism

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2025-01-14